

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

**BİRİNCİ BÖLÜM
KARAR****ALOİS HARRER VE DİĞERLERİ BAŞVURUSU**

Başvuru Numarası	: 2017/26283
Karar Tarihi	: 15/1/2020
Başkan	: Hasan Tahsin GÖKCAN
Üyeler	: Serdar ÖZGÜLDÜR Hicabi DURSUN Kadir ÖZKAYA Yusuf Şevki HAKYEMEZ
Raportör	: Özgür DUMAN
Başvurucular	: 1. Alois HARRER 2. Bernhard BERLİNG 3. Helga LEISTER 4. Klaus Jörg CLESSIENNE 5. Rolf Almer 6. Stefan Jakob BAADE
Vekili	: Av. Jülide ERTÜRK

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, bir bankaya elkoyma sürecinde iptale ilişkin yargı kararı sonrası hissedarların zararının tazminine ilişkin alacağın enflasyon karşısında değer kaybına uğratılması nedeniyle mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvurular 12/6/2017 tarihinde yapılmışlardır.
3. Başvurular, başvuru formları ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.
4. Konu yönünden hukuki irtibat nedeniyle 2017/26284, 2017/26286, 2017/26287 ve 2017/26290 numaralı bireysel başvuru dosyalarının 2017/26283 numaralı bireysel başvuru dosyası ile birleştirilmesine ve incelemenin 2017/26283 numaralı başvuru dosyası üzerinden yürütülmesine karar verilmiştir.
5. Komisyonca başvuruçuların makul sürede yargılanma haklarının ihlali iddialarının başvuru yollarının tüketilmemesi nedeniyle kabul edilemez olduğuna, diğer ihlal iddiaları yönünden ise başvuruların kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

6. Bölüm Başkanı tarafından başvuruların kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

7. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık görüşünü bildirmiştir.

8. Başvurucular, Bakanlığın görüşüne karşı süresinde beyanda bulunmuşlardır.

III. OLAY VE OLGULAR

9. Başvuru formları ve eklerinde ifade edildiği şekliyle olaylar özetle şöyledir:

10. Başvurucular Frankfurt Menkul Kıymetler Borsası aracılığıyla -başvuru formları ve eklerinde belirtilmeyen tarihlerde- ekli listenin (2) numaralı sütununda belirtilen sayıda Demirbank T.A.Ş. (Banka) hissesi satın almışlardır.

A. Bankaya El Konulması Süreci

11. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu (BDDK) 6/12/2000 tarihinde, zararının öz kaynaklarını aştığı gerekçesiyle Bankanın temettü hariç ortaklık hakları ile yönetiminin ve denetiminin Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna (TMSF/Fon) devredilmesine karar vermiştir.

12. TMSF 24/1/2001 tarihinde BDDK'ya gönderdiği bir yazı ile meydana gelebilecek gecikmelerin büyük zarara yol açabileceği gerekçesiyle Banka için ayrı ve hızlı bir satış yönteminin belirlenmesi gerektiğini bildirmiştir. BDDK 25/1/2001 tarihinde Bankayı satışa çıkarmıştır. Yürütülen müzakereler ve alınan teklifler neticesinde Fon Yönetim Kurulu 19/9/2001 tarihinde, Banka hisselerinin 350.000.000 Amerikan doları bedelle H. Bankasına satılmasına karar vermiştir.

13. Bu arada Bankanın hâkim ortağı olan C. Holding tarafından Bankanın Fona devri işleminin iptali istemiyle Danıştay Onuncu Dairesinde (Daire) dava açılmıştır. Daire 3/6/2003 tarihinde davanın reddine karar vermiştir. Ancak bu kararın temyizi üzerine Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu (İDDK) 18/6/2003 tarihinde hükmü bozmuş, karar düzeltme talebi de Danıştay İDDK tarafından 29/4/2004 tarihinde reddedilmiştir. Daire bozma kararı çerçevesinde 5/11/2004 tarihinde satışa hazırlık işlemlerini iptal etmiştir.

14. Ayrıca TMSF tarafından yapılan satış işlemi de Ankara 10. İdare Mahkemesince 21/4/2004 tarihinde iptal edilmiştir. Bu karar da Danıştay Onüçüncü Dairesince 24/1/2006 tarihinde onanmıştır.

B. Başvurucular Tarafından Açılan İlk Dava Süreçleri

15. Başvurucular, hisse senedi bedellerinin tazmini yönündeki taleplerinin BDDK tarafından zimnen reddedilmesi üzerine 28/5/2002 tarihinde BDDK aleyhine Danıştay Onuncu Dairesinde tam yargı davaları açmışlardır.

16. Daire 26/6/2003 tarihinde davaların reddine karar vermiştir. Kararların gerekçesinde, başvurucuların uğradıklarını öne sürdükleri zararlara sebep olarak gösterdikleri BDDK kararının hukuka uygun olduğu belirtilerek davalı idarenin tazminat ödemekle sorumlu tutulamayacağı açıklanmıştır.

17. Başvurucular tarafından temyiz edilen karar Danıştay İDDK tarafından 21/10/2004 tarihinde bozulmuştur. Bozma kararında, Dairenin hükme esas aldığı elkoyma sürecine ilişkin ilk derece mahkemesi sıfatıyla verilen kararın Kurul tarafından bozulmuş olduğuna işaret edilmiştir. Bu durum karşısında Dairenin yeni bir karar vermesi gerektiği ifade edilmiştir. BDDK'nın karar düzeltme talebini Kurul 26/5/2005 ve 22/9/2005 tarihlerinde reddetmiştir.

18. Danıştay Onüçüncü Dairesi 19/9/2005, 20/9/2005, 21/9/2005 ve 27/3/2006 tarihlerinde açılan davaların görev yönünden reddine ve dava dosyalarının Ankara İdare Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

19. Ankara İdare Mahkemesi 22/12/2005, 27/12/2005, 28/12/2005 ve 29/12/2005 7/8/2006 tarihlerinde davaların süre aşımı yönünden reddine karar vermiştir. Mahkemeye göre Bankanın hisse senetleri 31/1/2001 tarihi itibarıyla TMSF hesabına aktarılmış olup borsada senet tahtasının da kapatılmış olduğu dikkate alındığında başvurucular 31/1/2001 tarihinden itibaren tüm işlemleri öğrenmiş kabul edilmelidir.

20. Daire 13/9/2006, 20/10/2006 ve 12/2/2007 tarihlerinde temyiz edilen hükümlerin onanmasına karar vermiştir.

C. Başvuruya Konu Tam Yargı Davası Süreçleri

21. Başvurucular bu defa 30/4/2006 tarihinde, Bankanın devrine ilişkin BDDK kararının ve satışa hazırlık ile TMSF tarafından yapılan satış işleminin kesinleşmiş yargı kararlarıyla iptal edildiğini belirterek hissedarlık haklarının iade edilmesi istemiyle BDDK'ya başvurmuşlardır. Başvurucular bu taleplerin zımnen reddi üzerine dava dilekçesinde belirttikleri avro karşılığı Türk lirası tazminatların tahsil tarihlerindeki kur değeri üzerinden, elkoyma tarihi olan 6/12/2000 tarihinden itibaren 4/12/1984 tarihli ve 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun'un 4. maddesi uyarınca işleyecek faizi ile birlikte ödenmesi istemiyle ekli listede belirtilen tarihlerde Ankara 9. İdare Mahkemesinde tam yargı davaları açmışlardır.

22. Mahkeme 29/12/2010 tarihinde, açılan davaların kısmen kabulüyle ekli listede belirtilen tutarlardaki tazminatların davaların açıldığı tarihlerden itibaren işletilecek kanuni faizi ile birlikte başvuruculara ödenmesine karar vermiştir. Kararların gerekçesinde şu tespitlere yer verilmiştir:

i. Bankaya el konularak yönetim ve denetiminin TMSF'ye devrine ilişkin işlemin BDDK kararının hukuka aykırı olduğunun kesinleşmiş yargı kararı ile belirlenmiş olduğuna vurgu yapılmıştır.

ii. Mahkeme, başvurucuların hisselerinin TMSF tarafından devralınarak Bankanın satılmış olması nedeniyle hissedarlık hakları iade edilmemiş olan başvurucuların sahibi olduğu, işlemden kaldırılan hisse senetleri karşılığı uğradıkları zararın tazmininin gerektiği sonucuna varmıştır.

iii. Tazminatın belirlenmesi hususunda ise Mahkeme, başvurucuların sahibi olduğu hisselerin Bankaya el konulmasından bir gün önceki kapanış fiyatı olan 756 TL (eski TL ile) tutarını esas almıştır. Mahkeme ayrıca Almanya'da işlem gören bir

adet sertifikasının Türkiye'de 500 adet hisseye karşılık geldiğini gözeterek tazminat tutarlarını hesaplamıştır. Mahkeme fazlaya ilişkin tazminat ve faiz taleplerini ise reddetmiştir.

23. Bu kararlar taraflarca temyiz edilmiş, Danıştay Onüçüncü Dairesi önce 17/2/2016 tarihinde hükümlerin bozulmasına karar vermiştir. Bozma kararlarında, iptal kararlarının uygulanması çerçevesinde BDDK tarafından yapılacak işlemler arasında hisselerin mülkiyetinin iadesinin bulunmadığı belirtilmiştir. Daire ayrıca yapılan hisse devri sonucu ortada Bankanın tüzel kişiliği bulunmadığı için hisselerin de varlığından söz edilemeyeceğini açıklamıştır. Daireye göre bu sebeple başvuruların BDDK'ya yapılan başvuruların reddedilmesine bir hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

24. Ancak başvuruların karar düzeltme taleplerini kabul eden Daire 30/12/2016 tarihinde, bozma sebeplerinin bulunmadığı gerekçesiyle temyiz edilen hükümlerin onanmalarına karar vermiştir.

25. Nihai kararlar başvurular vekiline 15/5/2017 tarihinde tebliğ edilmişlerdir.

26. Başvurular 12/6/2017 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuşlardır.

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Ulusal Hukuk

27. Olay tarihi itibarıyla yürürlükte olan 18/6/1999 tarihli ve 4389 sayılı mülga Bankalar Kanunu'nun 14. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"1. Denetlemeler sonucunda bu Kanuna ve bu Kanuna dayanılarak alınan kararlara ve yapılan düzenlemelere, bankacılık ilke ve teamüllerine aykırı ve bankanın emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye düşürecek nitelikte işlemlerin tespit olunması halinde Kurum, sorumluları hakkında yapılacak cezai işlem saklı olmak üzere, vereceği süreler içinde söz konusu işlemlerin düzeltilmesi ve tekrarına meydan verilmemesi için gerekli tedbirlerin alınması hususunda ilgili bankayı uyarır. Banka, verilen süreler içinde Kurumca istenen tedbirleri almak ve aldığı tedbirleri Kuruma bildirmek zorundadır. İstenen tedbirlerin alınmaması veya bankanın emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye düşürecek nitelikteki işlemlerin tekrarrüü halinde Kurul, işlemlerin mahiyet ve önemine göre;

a) Yönetim kurulu üyelerinin tamamını veya bir kısmını görevden alarak veya üye sayısını artırarak bu kurula üye atamak,

b) Bankanın faaliyetlerini, faaliyet türleri itibarıyla tüm teşkilatını veya gerekli görülecek şubelerini veya muhabirlerle ilişkilerini kapsayacak şekilde kısıtlamak,

c) Bankanın mevduat sigortası primlerini yükseltmek veya kabul ettiği mevduatı yüzde yüz oranına kadar karşılığa tabi tutmak,

da dahil olmak üzere bankanın emin bir şekilde çalışmasına ve mevduat sahiplerinin korunmasına yönelik her türlü tedbiri almaya ve uygulamaya yetkilidir. Bu maddeye göre Bankalara atanacak yönetim kurulu üyelerinin ücretleri Kurulca tespit olunur ve Kurumdan karşılanır.

...

3. Kurum, bir bankanın;

a) Bu maddenin (2) numaralı fıkrası kapsamında alınması istenen tedbirleri kısmen ya da tamamen almadığını, bu tedbirlerin kısmen veya tamamen alınmış olmasına rağmen mali bünyesinin güçlendirilmesine imkan bulunmadığını ya da mali bünyesinin bu tedbirler alınsa dahi güçlendirilemeyecek derecede zayıflamış olduğunu,

b) Yükümlülüklerini vadesinde yerine getiremediğini,

c) Bu madde hükümlerinin uygulanmasında Kurulca belirlenecek değerlendirme esasları çerçevesinde yükümlülüklerinin toplam değerinin varlıklarının toplam değerini aştığını,

d) Faaliyetine devamının mevduat sahiplerinin hakları ve mali sistemin güven ve istikrarı bakımından tehlike arzettiğini, tespit ettiği takdirde, Kurul, en az beş üyesinin aynı yöndeki oylarıyla alınan kararlar temettü hariç ortaklık hakları ile bankanın yönetim ve denetimini Fona devretmeye veya bankacılık işlemleri yapma ve/veya mevduat kabul etme iznini kaldırmaya yetkilidir.

4. Kurum, bir bankanın yönetim ve denetimini doğrudan ya da dolaylı olarak, tek başına veya birlikte elinde bulunduran ortakların, banka kaynaklarını bankanın emin şekilde çalışmasını tehlikeye düşürecek biçimde doğrudan veya dolaylı olarak kendi lehlerine kullandıklarını veya bankayı bu suretle zarara uğrattıklarını tespit ettiği takdirde Kurul, en az beş üyesinin aynı yöndeki oyuyla alınan kararlar bunların temettü hariç ortaklık hakları ile bankanın yönetim ve denetimini Fona devretmeye yetkilidir.

5. a) Fon, (3) numaralı fıkra hükümlerine göre temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimi kendisine devredilen bankanın devir tarihi itibarıyla düzenlenecek bilançosunu esas almak suretiyle;

aa) Uygun göreceği aktiflerini, teşkilatını ve aksine talebi olmayan personeli ile devir tarihi itibarıyla mevduat toplamları en yüksek beş bankaca uygulanan faiz oranları ortalamasını geçmemek üzere işlemlerini faizleri ile birlikte sigortaya tabi tasarruf mevduatını ve pasifte yer alan karşılık kalemlerini, kurulacak bir bankaya ya da mevcut bankalardan istekli olanlara devretmeye ve/veya bankacılık işlemleri yapma ve mevduat kabul etme izninin kaldırılmasını Kuruldan istemeye,

ab) Sigorta kapsamında bulunan mevduat tutarını aşmamak ve hisselerinin tamamına sahip olmak kaydıyla, sermayesine tekabül eden zararlarını devralmaya

ac) Devralınan zararlar sonucunda hisselerinin tamamına sahip olunamaması halinde, zararın ödenmiş sermaye tutarından düşülmesi suretiyle hesaplanacak sermaye esas alınmak üzere bulunacak hisse bedelinin Fon Kurulunca belirlenecek süre içinde banka hissedarlarına ödenmesi karşılığında hisselerini devralmaya, yetkilidir. Devralınan zararlara istinaden yapılacak ödemelerin karşılığını temsil eden hisseler başkaca bir işleme gerek kalmaksızın Fona intikal eder.

...”

B. Uluslararası Hukuk

28. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) elkoyma neticesinde banka hisselerinin kaybedildiği ve bu kayba ilişkin olarak tazminat da ödenmediği yönündeki şikâyetleri *Reisner/Türkiye* ([A.T.], B. No: 46815/09, 21/7/2015) kararında incelemiştir.

29. AİHM kamu makamlarınca el konulmadan önce başvurusunun bankanın hissedarı olduğunu, bankanın tüzel kişiliğinin sona erdirilerek satışının ardından ticaret sicilinden silinmesiyle başvurusunun banka hisselerinin geçersiz hâle geldiğini belirterek mülkiyet hakkına müdahalenin söz konusu olduğunu açıklamıştır (*Reisner/Türkiye*, § 47). Mülkiyet hakkına yapılan müdahaleyi Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ne (Sözleşme) ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde inceleyen AİHM, somut olayda ulusal mahkemelerin bankanın TMSF'ye devredilmesi ve sonrasında satışına ilişkin işlemleri iptal ettiğine vurgu yapmıştır. AİHM bu kararlarla söz konusu işlemlerin hukuka aykırı olduğunun geçmişe dönük bir etkiyle saptandığına ve geçersiz kılındığına işaret etmiştir. AİHM bu sebeple mülkiyet hakkına yapılan müdahalenin hukuka uygun olduğunun değerlendirilemeyeceğini açıklamıştır (*Reisner/Türkiye*, § 48). AİHM bunun yanında başvurusunun dava açabilmesine rağmen dava sonunda bankanın devralınmasını iptal eden kararın icra edilemediğini, hâlbuki icra usulünün karmaşıklığı veya bütçe sisteminin devleti bağlayıcı ve icra edilebilir yargısal kararların makul süre içinde icra edilmesini sağlama yükümlülüğünden muaf tutamayacağını belirtmiştir. AİHM'e göre fon ve diğer kaynak eksikliklerinin hüküm altına alınmış bir borcun ödenmemesi için gerekçe olarak gösterilemeyeceğini de vurgulamıştır (*Reisner/Türkiye*, § 49). AİHM sonradan hukuka aykırı olduğu tespit edilen idari bir işlem temelinde mülkiyetinden yoksun bırakılan başvurusunun yaşadığı kayıp için herhangi bir tazminat alamadığını belirterek mülkiyet hakkına yapılan müdahalenin Sözleşme'ye ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi anlamında kanuna uygun olarak değerlendirilemeyeceği ve başvurusunun orantısız bir külfete katlanmak zorunda bırakıldığı sonucuna varmıştır (*Reisner/Türkiye*, § 50).

30. AİHM ayrıca Sözleşme'nin 6. maddesi çerçevesinde derece mahkemelerince başvurucların açtıkları davaların süre aşımı yönünden reddedildiği yönündeki şikâyeti incelemiştir. AİHM, bankanın hukuka aykırı olarak devralınması sonrasında başvuranın orantısız bir yük altına girmek durumunda kaldığını ve satışı nedeniyle tarafından başvurusunun hisselerinin iade edilmesinin imkânsız hâle geldiğini, hâlbuki bu işlemlerin yargısal makamlarca sonradan hukuka aykırı bulunduğunu belirtmiştir. AİHM'e göre başvuru, transfer işleminin belirtilen tarihten sonra iptal edilmesi nedeniyle tazminat talebinin ancak bu tarihten sonra başlatılabilmektedir. AİHM bu tarihten önce tazminat davası açılmasını beklemenin makul olmayacağını, ilgili idari işlemlerin hukuka uygun olmadığının 2006 yılında tespit edildiğini belirterek süre sınırının olayda olduğu gibi katı bir şekilde yorumlamasının davanın esasının bütünüyle incelenmesini imkânsız hâle getirdiği ve başvuranın mahkemeye erişim hakkının özüne zarar verdiği sonucuna varmıştır (*Reisner/Türkiye*, §§ 54-61).

31. AİHM giderim yönünden ise en uygun adil tazminin başvuruclarına maddi tazminat ödenmesi ile olacağını ve başvurusunun maddi kaybının belirlenmesi için Bankanın devrinden bir gün önce yani 5/12/2000 tarihinde Bankanın bir hissesinin ortalama piyasa değerinin dikkate alınması gerektiğini vurgulamıştır. Bu bağlamda İstanbul Menkul Kıymetler Borsasına (İMKB) göre 5/12/2000 tarihinde bankanın bir hissesinin ortalama değerinin 756 eski Türk lirası olduğu ve bir Alman senedinin 500 Türk hissesine tekabül ettiğini kaydederek enflasyona göre güncellenip geçerli kura göre avroya dönüştürülmek

üzere her başvuruçuya bankada sahip olduğu hisse sayısının 756 eski Türk lirası ile çarpımını esas alan bir adil tazmin miktarının ödenmesine karar vermiştir. Buna göre 650 adet Alman hissesinin 5/12/2000 tarihi itibarıyla 325.000 Türk hissesi olacağı ve bu hisselerin rayiç değerinin ise 245.700.000 TL'ye (eski TL ile) tekabül ettiği belirtilmiştir.

32. AİHM ayrıca enflasyon karşısında alacağın değer kaybettiğine işaret ederek Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası tarafından kullanılan enflasyon hesaplayıcısına göre 245.700.000 TL'nin (eski TL ile) şu anda 1.697 TL'ye (514 avro) tekabül ettiğini tespit etmiştir. AİHM sonuç olarak başvuruçuyu yararına 514 avro tazminat ödenmesine karar vermiştir. AİHM maddi tazminat ödenmesinin yeterli bir giderim oluşturduğunu belirterek başvuruçunun manevi tazminat talebini ise reddetmiştir (*Reisner/Türkiye*, §§ 17-19).

33. AİHM konu hakkında daha önce verdiği *Reisner/Türkiye* kararına atıfla 841 başvuruçunun daha aynı olay sebebiyle mülkiyet ve adil yargılanma haklarının ihlal edildiğine karar vermiştir (*Fellner ve diğerleri/Türkiye*, B. No: 13312/08..., 10/10/2017).

34. AİHM mülkiyet hakkı yönünden yaptığı değerlendirmede bankanın devir ve satışını hukuka aykırı ilan eden yargı kararlarının iptal davalarına taraf olup olmadıklarına bakılmaksızın hem hâkim hissedarlar hem de küçük hissedarlar için sonuçları olduğunu belirtmiştir. AİHM'e göre hisselerinin sayısı ne kadar küçük olursa olsun başvuruçuların maddi zarara uğradıkları açık olup kamu makamları, daha sonra Danıştay tarafından hukuka aykırı ilan edilen kanun dışı idari işlemlerden kaynaklandığı açık olan zararı tazmin etme yükümlülüğü altındadır. AİHM, başvuruçuların hisselerinin hukuka aykırı müdahale temelinde ellerinden alınmış olmasına rağmen başvuruçulara kayıpları için herhangi bir tazminat ödenmediğini ve bireysel anlamda orantısız bir yük altına girmek zorunda bırakıldıklarını vurgulamıştır (*Fellner ve diğerleri/Türkiye*, §§ 31-35).

35. AİHM, adil yargılanma hakkı yönünden de bankanın satışı nedeniyle başvuruçunun hisselerinin iade edilmesinin imkânsız hâle geldiğini belirtmiştir. AİHM, yapılan satış sözleşmesinin 24/2/2006 tarihli nihai kararla iptal edildiğini ve o tarihten önce başvuruçunun tazminat talebinde bulunmasını beklemenin makul olmadığını gözönünde bulundurarak yerel mahkemenin kanuni süreye ilişkin katı yorumunun davanın esasının bütünüyle incelenmesine engel olduğuna ve başvuruçunun mahkemeye erişim hakkının özüne zarar verdiğine karar vermiştir (*Fellner ve diğerleri/Türkiye*, §§ 39-42).

36. AİHM giderim yönünden ise *Reisner/Türkiye* kararına atıfla en uygun adil tazminin başvuruçulara maddi tazminat ödenmesi ile olacağını ve başvuruçunun maddi kaybının belirlenmesi için bankanın devrinden bir gün önce yani 5/12/2000 tarihinde bankanın bir hissesinin ortalama piyasa değerinin dikkate alınması gerektiğini vurgulamıştır. Bu bağlamda İMKB'ye göre 5/12/2000 tarihinde bankanın bir hissesinin ortalama değerinin 756 eski Türk lirası olduğu ve bir Alman senedinin 500 Türk hissesine tekabül ettiğini kaydederek enflasyona göre güncellenip geçerli kura göre avroya dönüştürülmek üzere her başvuruçuya bankada sahip olduğu hisse sayısının 756 eski Türk lirası ile çarpımını esas alan bir adil tazmin miktarının ödenmesine karar vermiştir. Buna göre karara ekli listede başvuruçuya 2.909,84 avro maddi tazminat ödenmesi öngörülmüştür. AİHM'e başvuru yapan bütün başvuruçulara ödenecek toplam maddi tazminat tutarı ise 9.679.799,26 avro olarak belirlenmiştir (*Fellner ve diğerleri/Türkiye*, §§ 47, 48 ve ekli liste).

V. İNCELEME VE GEREKÇE

37. Mahkemenin 15/1/2020 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucuların İddiaları ve Bakanlık Görüşü

38. Başvurucular hissedarı oldukları Bankaya elkonulması kararının hukuka aykırı olduğunun kesinleşmiş yargı kararlarıyla ortaya çıktığını ifade etmişlerdir. Başvurucular el konulan hisselerin bedelinin tazmini için açtıkları davaların kabul edilmekle birlikte söz konusu tazminat tutarlarının aradan geçen on yedi yıllık süre içinde enflasyon karşısında değer kaybına uğradığını belirterek mülkiyet, adil yargılanma ve etkili başvuru haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüşlerdir.

39. Bakanlık görüşünde; konuya ilişkin AİHM kararlarına değinilerek başvurucuların iddia ettikleri zararlarının giderildiği, yabancı para cinsinden ödeme tarihindeki kura göre veya yerleşik Danıştay içtihadına göre yasal faiz dışında başkaca bir ödeme yapılamayacağı belirtilmiştir. Bakanlık ayrıca uyumsuzluk konusu alacaklara işlenecek faiz yönünden başvurucuların mevcut bir mülklerinin veya meşru beklentilerinin olmadığını ifade etmiştir. Bakanlık bunun yanında başvurucuların yabancı para ile tazminatın ödenmesi yönündeki iddialarını başvuru öncesi kanun yollarında dile getirmediğini de belirtmiş, son olarak başvurucuların alacaklarının önemli ölçüde değer kaybına da uğratılmadığını vurgulamıştır.

40. Başvurucular cevap dilekçesinde; Bakanlığın görüşünün aksine yargılamanın her aşamasında zararı hesaplama yöntemine ilişkin gerekli bütün açıklamalarda bulunulduğunu ifade etmişlerdir. Başvurucular ayrıca gerçek zararın hükmedilen tazminatın çok üzerinde olduğunu, derece mahkemelerince yapılan hesaplama yönteminin ve dava tarihinden faize hükmedilmesinin zararın bütünüyle giderilmemesine yol açtığını açıklamışlardır. Başvurucular AİHM kararlarındaki giderim yönteminin uygulanmadığından yakınmış, bunun yanında söz konusu tazminat tutarlarının ve bu tazminatlara konu hisse senetlerinin mülk teşkil ettiğinin AİHM tarafından belirlenmiş olduğuna işaret etmişlerdir. Başvurucular son olarak tazminatın yabancı para üzerinden istenebilmesine bir engelin de bulunmadığını öne sürmüşlerdir.

41. Başvurucular 21/2/2018 tarihinde ek bir dilekçe daha vererek derece mahkemelerince aleyhe hükmedilen vekâlet ücretlerinin fazla olduğundan yakınmış ve bu sebeple mahkemeye erişim haklarının ihlal edildiğini ileri sürmüşlerdir.

B. Değerlendirme

42. Anayasa'nın "*Mülkiyet hakkı*" kenar başlıklı 35. maddesi şöyledir:

"Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir.

Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir.

Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz."

43. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağılı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16).

44. Somut olayda başvuru tarihinden sonra verdikleri ek dilekçeler ile aleyhe hükmedilen vekâlet ücretlerinin yüksek olduğundan yakılarak mahkemeye erişim haklarının ihlal edildiğini öne sürmüşlerse de başvuru formu ve eklerinde başvuru haklarının bu şikâyetlerine açık bir biçimde yer vermedikleri görülmektedir. Bu durumda başvuru formu ve eklerinde yer almayıp başvuru süresi sona erdikten sonra dile getirilen söz konusu şikâyetlerin değerlendirilebilmesi mümkün görülmemiştir. Diğer taraftan başvuru haklarının yukarıdaki şikâyetleri bağlamında adil yargılanma ve etkili başvuru haklarının da ihlal edildiğini ileri sürmüş ise de başvuru haklarının alacağına değer kaybına uğratarak ödendiği yönündeki bu şikâyetlerinin esas itibarıyla ilgili olduğu mülkiyet hakkının ihlali iddiası kapsamında incelenmesi uygun görülmüştür.

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

45. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan mülkiyet hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

46. Başvuruların kamu makamlarınca el konulmadan önce Bankanın hisse senetlerine sahip oldukları açıktır. Anayasa Mahkemesi daha önce hisse senetlerinin mülk teşkil ettiğini çeşitli kararlarında açık bir biçimde belirtmiştir (*Josef Asboth*, B. No: 2013/6484, 31/3/2016, § 46; *Hamdi Akin İpek*, B. No: 2015/17763, 24/5/2018, § 84). Diğer taraftan Bankanın TMSF'ye devri ve sonrasında satışına ilişkin idari işlemler kesinleşmiş yargı kararlarıyla iptal edilmiş, bunun üzerine başvuruların hisse senetleri geçersiz kılınmıştır. Dolayısıyla başvuruların mülkiyet haklarına müdahale edildiği kuşkusuzdur. Başvuruların mülkiyet haklarına yapılan müdahalenin bankacılık sektörünün düzenlenmesi amacına ilişkin olduğu dikkate alındığında bu müdahalenin mülkiyetin kamu yararına kullanımının kontrolü veya düzenlenmesine ilişkin kural çerçevesinde incelenmesi uygun görülmüştür.

47. Somut olayda başvuru haklarının hisse senetlerinin iade edilmesi veya bu senetlerin geçersiz kılınması nedeniyle uğradıkları zararın tazmini amacıyla davalar açmış, yapılan yargılamalar neticesinde başvurulara tazminat ödenmesi yönündeki kısmen kabul kararları kesinleşmiştir (bkz. §§ 21-24). Bu yargılamalarda verilen kararlar ile hisse senetlerinin devrine yol açan idari işlemlerin hukuka aykırı olduğu açık bir biçimde tespit edilmiştir. Dolayısıyla bu kararlardaki tespitlerden ayrılmayı gerektirir bir durum bulunmadığından başvuruların mülkiyet haklarına yapılan müdahalenin kanuni bir dayanağının bulunmadığı ortadadır.

48. Derece mahkemelerince başvuru haklarına bankaya el konulduğu günden bir gün önceki hisse senedi rayiç değeri üzerinden tazminat ödenmesine karar verilmiştir. Ancak başvuru haklarının bu alacağına tespit edilmiş olması tek başına mağdur sıfatını ortadan kaldırmamaktadır. Başvuru haklarının mağdur sıfatının ortadan kaldırılabilmesi için ileri sürülen ihlalin hem zaman hem de mağdurun bu hakkı kullanmadığı süre gözönüne alınarak telafi yoluna gidilmesi gerekmektedir.

49. Başvurucular ise söz konusu tazminat tutarlarının enflasyon karşısında değer kaybettiğinden yakınmışlardır.

50. Anayasa Mahkemesi, kamu kurum ve kuruluşlarından olan çeşitli para alacaklarının değer kaybına uğratarak ödenmesine ilişkin şikâyetleri daha önce incelemiş; buna göre kamu makamlarının para borçlarını makul olmayan bir gecikme ile ödedikleri durumlarda para alacağına meydana gelen değer aşınmalarının başvurucular üzerinde şahsi olarak aşırı bir yük oluşturması hâlinde müdahale ölçülü olmadığından mülkiyet hakkının ihlaline karar vermiştir (kamulaştırma bedeli yönünden bkz. *Mehmet Akdoğan ve diğerleri*, B. No: 2013/817, 19/12/2013; *Ali Şimşek ve diğerleri*, B. No: 2014/2073, 6/7/2017; bir sosyal güvenlik ödemesi yönünden bkz. *Ferda Yeşiltepe* [GK], B. No: 2014/7621, 25/7/2017; ihale alacağı yönünden bkz. *ANO İnşaat ve Ticaret Ltd. Şti.*; vergi iadesi alacağı yönünden bkz. *Akel Gıda San. ve Tic. A.Ş.*, B. No: 2013/28, 25/2/2015; deprem nedeniyle tazminat yönünden bkz. *Abdulhalim Bozboğa*, B. No: 2013/6880, 23/3/2016; açığa alınan memurun maaş farklarının iadesi yönünden bkz. *Vildan Utku Atalay*, B. No: 2015/4812, 7/2/2019).

51. Somut olayda başvurucular elkoyma tarihinden itibaren 3095 sayılı Kanun'un 4. maddesinde öngörülen faizin işletilmesini ve yabancı para üzerinden tahsil tarihindeki kur değeri üzerinden tazminatın hesaplanmasını açık bir biçimde talep etmiştir. Ancak derece mahkemelerince hisse senetlerinin Bankaya el konulması tarihinden bir gün önceki rayiç değeri üzerinden belirlenen tazminat tutarlarına dava tarihinden itibaren kanuni faiz işletilmesine karar verilmiştir.

52. Anayasa Mahkemesinin bireysel başvuru kapsamında -kural olarak- faiz işletilip işletilmemesi, faiz oranları veya faizin işletilme tarihleri ya da dönemleriyle ilgili hukuk kurallarını yorumlama görevi bulunmamaktadır. Tazminat tutarlarının döviz kurlarına göre belirlenip belirlenmesi de bu kapsamdadır. Bu görev esas itibarıyla derece mahkemelerine düşmektedir. Bununla birlikte Anayasa Mahkemesi derece mahkemelerinin söz konusu hukuk kurallarının yorumunun mülkiyet hakkı bağlamında sonuçlarını incelemek durumundadır.

53. Ödenen tazminat veya diğer alacak tutarlarının enflasyonun etkilerinden arındırılarak güncelleştirilmesi yani alacağa hak kazanıldığı tarih ile ödeme tarihi arasında geçen süredeki hissedilir değer kaybını telafi edecek biçimde faiz uygulanması, mülkiyet hakkı kapsamındaki alacağın enflasyon karşısında değer kaybetmesini önleyebilecek bir araçtır (benzer yöndeki değerlendirmeler için bkz. *Mehmet Akdoğan ve diğerleri*, § 42).

54. Faiz ekonomik açıdan *paranın fiyatı*dır. Herhangi bir kimse kendisine ait olmayan bir parayı -hangi isim altında olursa olsun- belli bir süre kullandığında paranın asıl sahibine *faiz* ödemek zorundadır. Çünkü paranın likidite özelliği onun her an, her türlü üretim faktörünü, mal ve hizmeti satın alabilmesine olanak verir. Daha açık bir deyişle parayı nakit olarak elinde bulunduran kimse *bugünkü* ihtiyaçlarını karşılayabildiği gibi piyasanın *yarına dönük* olanaklarından da yararlanabilir. Elindeki parayı başkasına veren veya kendine belli tarihte ödenmesi gereken bir miktar para olduğu hâlde bu parası ödenmeyen kimse ise bu imkânlardan yararlanamaz. Bu nedenle parayı kullanan kimsenin parayı kullanmaktan vazgeçen kimseye bu kaybını ödemesi gerekir (AYM, E.1988/7, K.1988/27, 27/9/1988).

55. Bu temel neden paranın değerini sürekli olarak kaybettiği enflasyon dönemlerinde ayrı bir önem kazanır. Dönem başında kullanmaktan vazgeçilen ya da hak edildiği hâlde alınamayan bir miktar paranın satın alma gücü, dönem sonunda enflasyon

oranında azalmış olacaktır. Bu durumda dönem sonunda paranın asıl sahibine ödenmesi gereken faiz, sadece belli bir dönem için yapılan fedakârlığın karşılığında ibaret olmayacak aynı zamanda söz konusu dönemde paranın satın alma gücündeki kaybı da karşılayacak miktarda olacaktır. Teknik deyişle hem para sahibinin tasarrufla bulunmasının bedeli ödenecek hem de paranın satın alma gücü korunacaktır (AYM, E.1988/7, K.1988/27, 27/9/1988).

56. Somut olayda başvuruların mülkiyet haklarına yapılan müdahalenin hukuka aykırı olduğu ve dolayısıyla hisse senetlerinin haksız yere geçersiz kılındığı derece mahkemelerince açık bir biçimde saptanmıştır. Anayasa Mahkemesi derece mahkemelerince Bankaya el konulduğu tarihten bir gün önceki hisse senedi Türk lirası rayiç değerinin esas alınması şeklindeki tazminat hesabının ihlalin giderimini sağlamaya elverişli olduğu kanaatinde. Ancak söz konusu tazminat tutarına dava tarihinden itibaren kanuni faiz işletilmesiyle yetinilmiştir.

57. Buna göre başvuru konusu olayda başvuruların tazminat tutarlarının hesaplandığı 5/12/2000 tarihi ile bu alacakların ödenebileceği icra edilebilir hâle geldiği kararının verildiği 29/12/2010 tarihi arasındaki döneme göre yapılan değerlendirme sonucunda uygulanan yasal faize rağmen aynı dönemde toplam enflasyonun yaklaşık %300'ün üzerinde olduğu, diğer bir deyişle başvurular lehine hükmedilen tazminatların enflasyon karşısında önemli ölçüde değer kaybına uğradığı tespit edilmiştir (bkz. ekli (1) numaralı tablo). Ayrıca başvuruların sonraki döneme ilişkin alacaklarının ödenmediği yönünde bir şikâyetlerinin bulunmadığı, öte yandan söz konusu tazminatların ise başvurulara karar tarihi esas alındığında dahi ancak yaklaşık on yıl sonra başvurulara ödenebildiği dikkate alınmalıdır.

58. Sonuç olarak başvuruların hisse senetlerinin bulunduğu Bankaya el konulmuş, ardından hisselerinin devredildiği Banka üçüncü bir kişiye satılmış ancak bu işlemlerin sonradan hukuka aykırı olduğu kesinleşmiş yargı kararlarıyla belirlenmiştir. Başvuruların söz konusu hisse senetlerinin geçersiz kınlanması sebebiyle uğradıkları zararların giderimi için açtıkları davalar da kısmen kabul edilerek kendilerine tazminat ödenmesine karar verilmiştir. Başvuruların tazminatların yetersiz olduğuna yönelik diğer şikâyetleri yerinde görülmemekle birlikte yaklaşık on yıl sonra ödenmesine karar verilebilen bu tazminat tutarlarının derece mahkemelerince güncellenmeyip yalnızca dava tarihinden sonra kanuni faiz işletilmesiyle enflasyon karşısında önemli ölçüde değer kaybına uğratıldığı anlaşılmaktadır. Hâlbuki hukuka aykırı bulunan söz konusu müdahalenin sonuçları bakımından uygun ve adil bir giderimden söz edilebilmesi için hükmedilen tazminat tutarlarının değer kaybına uğratılmadan makul bir sürede ödenmesi gerekir. Nitekim aynı konuya ilişkin diğer başvurularda AİHM de adil tazminin ancak bu şekilde sağlanabileceğini belirtmiştir (bkz. §§ 31, 32, 36).

59. Bu durumda somut olayda alacaklarının değer kaybına uğratılması başvurulara şahsi olarak aşırı ve olağan dışı bir külfet yüklediğinden söz konusu müdahalenin kamunun yararı ile başvurucunun mülkiyet hakkının korunması arasında kurulması gereken adil dengeyi başvurular aleyhine bozduğu sonucuna varılmıştır.

60. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

3. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

61. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

“(1) *Esas inceleme sonunda, başvurusunun hakkının ihlal edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir...*

(2) *Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde başvurucu lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir.”*

62. Anayasa Mahkemesinin *Mehmet Doğan* ([GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018) kararında, ihlal sonucuna varıldığında ihlalin nasıl ortadan kaldırılacağı belirlenmesi hususunda genel ilkeler belirlenmiştir.

63. Buna göre bireysel başvuru kapsamında bir temel hak ve hürriyetin ihlal edildiğine karar verildiği takdirde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırıldığından söz edilebilmesi için temel kural, mümkün olduğunca eski hâle getirmenin yani ihlalden önceki duruma dönülmesinin sağlanmasıdır. Bunun için ise öncelikle devam eden ihlalin durdurulması, ihlale konu kararın veya işlemin ve bunların yol açtığı sonuçların ortadan kaldırılması, varsa ihlalin sebep olduğu maddi ve manevi zararların giderilmesi, ayrıca bu bağlamda uygun görülen diğer tedbirlerin alınması gerekmektedir (*Mehmet Doğan*, § 55).

64. İhlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilmeden önce ihlalin kaynağının belirlenmesi gerekir. Buna göre ihlal; idari eylem ve işlemler, yargısal işlemler veya yasama işlemlerinden kaynaklanabilir. İhlalin kaynağının belirlenmesi uygun giderim yolunun belirlenebilmesi bakımından önem taşımaktadır (*Mehmet Doğan*, § 57).

65. Başvurucular, maddi ve manevi tazminat talebinde bulunmuşlardır.

66. Anayasa Mahkemesi başvurucuların hisse senetlerinin geçersiz kınılması üzerine başvurucular yararına yargılama sonucu hükmedilen tazminatların enflasyon karşısında değer kaybetmesi nedeniyle mülkiyet hakkının ihlal edildiği sonucuna varmıştır. Dolayısıyla somut başvuruda ihlalin idari işlemlerden kaynaklandığı ancak başvuru öncesi yargısal süreç sonunda da ihlalin sonuçlarının bütünüyle giderilemediği anlaşılmaktadır. Bununla birlikte mülkiyet hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmamaktadır.

67. Bu durumda ihlalin sonuçlarının giderimi bakımından etkin yol maddi tazminat ödenmesine karar verilmesidir. Dolayısıyla mülkiyet hakkının ihlali nedeniyle maddi zararları karşılığında başvuruculara ayrı ayrı ekli (2) numaralı tabloda gösterilen miktarlarda net maddi tazminat ödenmesine karar verilmesi gerekir.

68. Mülkiyet hakkının ihlalinin giderimi yönünden başvuruculara maddi tazminat ödenmesine karar verilmesi yeterli bir giderim sağladığından manevi tazminat taleplerinin reddi gerekir.

69. Dosyadaki belgelerden tespit edilen 257,50 TL harcın başvurucular Alois Harrer ve Helga Leister'e müştereken ödenmesine, diğer başvurucuların her birine 257,50 TL harç bedelinin ayrı ayrı ödenmesine; ayrıca başvurucular kendilerini vekil ile temsil ettirdiklerinden 3.000 TL vekâlet ücretinin başvuruculara müştereken ödenmesine karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Mülkiyet hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Başvuruculara ekli (2) numaralı tabloda belirtilen miktarlarda ayrı ayrı net maddi tazminat ÖDENMESİNE,

D. 257,50 TL harç bedelinin başvurucular Alois Harrer ve Helga Leister'e MÜŞTEREKEN ÖDENMESİNE, diğer başvurucuların her birine 257,50 TL harç bedelinin AYRI AYRI ÖDENMESİNE; 3.000 TL vekâlet ücretinin tüm başvuruculara MÜŞTEREKEN ÖDENMESİNE,

E. Ödemelerin, kararın tebliğini takiben başvurucuların Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

F. Kararın bir örneğinin bilgi için Ankara 9. İdare Mahkemesine (E.2007/56, K.2010/1892; E.2007/59, K.2010/1885; E.2007/60, K.2010/1884; E.2007/68, K.2010/1894; E.2007/73, K.2010/1886) GÖNDERİLMESİNE,

G. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 15/1/2020 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Kadir ÖZKAYA

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

EKLİ (1) NUMARALI TABLO

(A) Başvuru No. (2017/)	(B) Başvurucu	(C) Hisse Adedi	(D) Dava Tarihi	(E) Asıl Alacak (TL)	(F) İşlemiş Faiz	(G) Reel Değer Kaybı (TL)	(H) Değer Kaybı Oranı (%)
-------------------------------	------------------	--------------------	--------------------	----------------------------	------------------------	---------------------------------	---------------------------------

26290	Alois Harrer ve Helga Leister	825.500	21/8/2006	627,38	246,12	1.961,44	312
26283	Bernhard Berling	1.002.675	21/9/2006	762,03	293,12	2.388,23	313
26284	Klaus Jörg Cleissenne	1.002.006	21/8/2006	761,52	298,75	2.380,81	312
26286	Rolf Almer	16.176.490	23/9/2006	12.294,13	4.722,97	38.536,36	313
26287	Stefan Jakob Baade	16.090.000	21/8/2006	12.228,40	4.797,22	38.230,82	312

EKLİ (2) NUMARALI TABLO

(MADDİ TAZMİNAT TABLOSU)

Sıra No.	Başvurucu	Maddi Tazminat (TL)
1	Alois HARRER Helga LEISTER	1.961,44
2	Bernhard BERLING	2.388,23
3	Klaus Jörg CLEISSENNE	2.380,81
4	Rolf ALMER	38.536,36
5	Stefan Jakob BAADE	38.230,82